

ZACARÍAS

(Chacaría)

**Cori ya Tupana rü norü duǔxűgüna naxu
nax naxcax nawoeguxűcax**

1 ¹Rü yexguma marü taxre ga taunecü ãẽxgacü yixixgu ga Daríu rü meama norü 8 ga tauemacügu (noviembre) rü nüma ga Cori ya Tupana rü Chacaríamaxä nidexa. Rü nüma ga Chacaría rü Berequía nane nixi rü Ídu nixi ga norü oxi. Rü Tupana rü ñanagürü nüxü: ²“Choma ya Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngëxmaxe, rü poraâcü namaxä chanu ga yema perü oxigü. ³Rü ngëmacax i ñuxma rü chanaxwaxe i cutanüxügümaxä nüxü quixu i ñaa chauga i ñaxü: ‘iChäuxcax pewoegü! Rü choma rü tá pexcax chatáegu.’ Rü chomax i Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngëxmaxe nixi i ngëma ñachaxü. ⁴Rü tama name nax yema perü oxigürüxü pixígüxü. Yerü yexguma nüxna chaxágagu ga chorü orearü uruügü nax namaxä nüxü yaxuxűcax ga chauga nax nüxü naxoexűcax ga chixexü ga nacümagü rü chixri nax namaxëxü, natürü ga nümagü rü tama chauga naxñüechaü rü tama choxü nacuaxgüchaü. Rü choma i Cori ya

Tupana ya guxãétüwa ngëxmaxe nixi i nüxü chixuxü i ngëma. ⁵‘Natürü i ñuxma rü ngexügü yixixü ga yema perü oxigü? Rü chorü orearü uruügü rü ta rü marü nayue. ⁶Natürü yema chorü ore rü yema chorü mugü ga chorü orearü uruügumexëgu chaxüxü, rü perü oxigüwa nangu. Rü ñuxre ga nümagü rü chäuxcax nawoegu, rü naxcax ínicuaxgü ga chixexü nax naxügüxü, rü ñanagürügü: ‘Aixcüma nüma ya Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngëxmacü rü ngëma törü chixexüäcütama tamaxä nanangupetüxëxë’, ñanagürügü”, ñanagürü ga Tupana.

Tupana rü Chacaríaxü nanawex i wüxi i daxücüäx i cowaruétüwa rütotgüxü

⁷Rü yexguma marü taxre ga taunecü ãẽxgacü yixixgu ga Daríu rü meama norü 11 ga tauemacügu (febrero) rü nüma ga Cori ya Tupana rü chomaxä nidexa i chomax i orearü uruxü i Chacaría i Berequía nane ya Ídutaxa nax chixixü. ⁸Rü wüxi ga chütaxügu rü Tupana choxü nüxü nadauxëxë ga wüxi ga norü orearü ngeruxü ga daxücüäx ga cowaru ga dauxüétügu aunagüxü. Rü

wüxi ga ngatewa yexmaxǖ ga naixtanüpechitagü norü cowarumaxä nachi. Rü yemaweama nayexmagü ga wüxiticümü ga cowaru ga idauxǖ, rü to ga idáuxraxǖ rü to ga icómüxǖ. ⁹Rü choma rü yema daxücǖx ga cowaruétigu aunagüxǖna chaca rü ñachagürü: “Pa Corix ḡt̄xacügü nixī i ngëma cowaruétigu augüxǖ” ñachagürü. Rü nüma ga yema daxücǖx ga chomaxä idexaxǖ, rü choxǖ nangäxǖga rü ñanagürü: “Choma rü tá cuxǖ chanawex i ḡt̄xacü nax yixigüxǖ”, ñanagürü. ¹⁰Rü yexguma ga yema daxücǖx ga naixtanüpechitagü chixǖ rü ñanagürü choxǖ: “Ñaagü nixī i Cori ya Tupana nua mugüxǖ nax ñoma i naanegu íyachoeguxǖcax”, ñanagürü. ¹¹Rü yexguma ga yema togǖ ga cowaruétigu augüxǖ, rü Cori ya Tupanaarü orearü ngeruxǖ ga naixtanüpechitagü chixǖmaxä nidexagü rü ñanagürü: “Guxǖwama i ñoma i naanegu ítayachoegu, rü guxǖma i duǖxǖgi rü nügumaxä ínataäxëgü, rü taxuxǖma i ḡt̄xacü i guxchaxǖxǖ itayangaugü”, ñanagürü. ¹²Rü nüma ga yema Cori ya Tupanaarü orearü ngeruxǖ ga daxücǖx rü ñanagürü: “Pa Corix, Pa Tupana ya Guxäétüwa Ngëxmacü, rü marü 70 ya taunecüwa nangu nax Yerucharéǖcǖxǖgumaxä rü ngëma togǖ i Yudáeanearǖ ñanecǖxǖgumaxä cunuxǖ. ¹³Rü ñuxre ya taunecü taxuxǖ nax wenaxarü cuxǖ nangechaütümüxǖgüxǖ?” ñanagürü. ¹³Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nüxǖ nangechaǖcüma mea yema daxücǖx ga chomaxä idexaxǖxǖ nangäxǖga. ¹⁴Rü yexguma ga nüma ga daxücǖx rü

choxǖ namu nax chaxunagüxǖ. “Rü ñaa nixī ya Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngëxmacü nüxǖ ixuxǖ: ‘Chomax rü nüxǖ changechaǖxǖchi ya Yerucharéǖ rü yima mäxpüne ya Chióü. ¹⁵Rü yexguma íxrariwatama chanapoxcuchaǖga yema Yerucharéǖcǖxǖgü, natǖr yema togǖ ga nachixǖanegücǖx ga yéma chamugüxǖ rü nanangupetǖxëxë ga yema poxcu ga Yerucharéǖcǖxǖgumaxä chaxueguxǖ. Rü ngëmacax namaxä chanu i ngëma nachixǖanegü i nügī írüporeaxǖ rü taxúguma rüxinüexǖ. ¹⁶Natǖr ngëma nax choxǖ nangechaütümüxǖgagu ya Yerucharéǖcǖxǖgü, rü naxcax chatáegu. Rü tá nüxǖ chanangúchaǖxëxë i duǖxǖgi nax wena namexëegüaxǖcax ya chopata, rü guxǖnema ya yima ñane’, ñanagürü ga Tupana.” ¹⁷Rü yema daxücǖx rü ñanagürü ta choxǖ: “Ñaa tá nixī i to i ore i tá nüxǖ quixuxǖ rü nüma ya Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngëxmacü rü ñanagürü: ‘Rü choma rü tá wena nüxǖ charüngüxëxë ya yima chorǖ ñanegü nax yamexǖcax rü mea iyaxixǖcax. Rü wena tá chanataäxëxë ya yima mäxpüne ya Chióü. Rü wena tá chanaxunagü nax chorǖ ñane yixixǖ ya Yerucharéǖ’, ñanagürü ya Tupana.” .....

Wüxi i ngexwacaxǖxǖ i naxchiru i
Yochuéna naxäxǖchiga

3 ¹Rü yexguma nüma ga Cori ya Tupana rü choxǖ nanawex ga Yochué ga chacherdótegürü aëxgacü. Rü nüma ga Yochué rü Cori ya Tupanaarü duǖxǖpexegu nachi. Rü Yochuéarü tügünecüwawa nayexma ga

Chataná ga nüxü ixugüchaűxü. ²Rü nüma ga yema Tupanaaru orearü ngeruxü i daxűcüäx rü Chatanáxü ñanagürü: “iNüma ya Cori ya Tupana cuxü nangax! ³Rü yimátama Cori ya Tupana ya Yerucharéüxü ngechaűcü rü cuxü nangax! Erü ñaa yatü rü ñoma wüxi ya áxwe ya üxüétüwa yaxuxcürüxü Babiróniaanewa tágexü nixí”, ñanagürü. ⁴Rü nüma ga Yochué rü poraäcü naxăüächichiru rü yemaacü Cori ya Tupanaaru duüxüpxegu nachi. ⁵Rü yexguma ga yema daxűcüäx ga orearü ngeruxü rü norü ngüxéëruügüxü namu rü ñanagürü: “Ngëma aüächixü i Yochuéchiru irü ípenacuxuchix!” Rü ñuxuchi Yochuéxü ñanagürü: “Düçax, rü marü cuxna chanayaxu i ngëma curü pecádu rü ngaxăächirugu cuxü chicuexé”, ñanagürü. ⁶Rü yexgumatama norü ngüxéëruügüxü namu ga Yochuéxü yanaixerugüxüçax namaxä ga wüxi ga ngëmataxü ga naxchirutachinü. Rü yemawena rü petachirugu nayacuexéegü. Rü nüma ga yema daxűcüäx rü yexmatama nachiecha. ⁷Rü ñuxuchi ga nüma ga Cori ya Tupanaaru orearü ngeruxü ga daxűcüäx rü Yochuéxü ñanagürü: “Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmacü rü ñanagürü cuxü: ‘iChaucümagu ixü rü yanguxéex i guxüma i ngëma cumaxä nüxü chixuxü! Rü ngëguma ngëmaäcü cunaxügxux, rü cuxmexgu tá chanaxü ya chopata rü naxăxtü nax nüxna cudauxüçax, rü tá cuxna chanaxä i cuchica i nataniüwa i ñaa chorü orearü ngeruxü i daxűcüäx i choxü puracüexü. ⁸Rü düçax, Pa Yochué, rü mea iperüxiñüe i guxäma i pemax nax

chacherdótegüwa pexügüxü! Rü pema rü wüxi i cuaxruxü pixigü naxcax i ngëma mexü i tá ínguxü. Erü paxa tá nua petaniüwa chanangoxéex i wüxi i Dabítaxa i chorü duüxü ya perü äëxgacü tá ixíci (Cristu). ⁹Rü chomax rü Yochuépexegu chanaxü ya wüxi ya nuta ya 7 i naciüwa nüxü ngëxmacü. Rü choma tátama yima nutagu chanaxümatü. Rü ñuxuchi i choma rü wüxitátama i ngunexügu nüxna chanayaxu i norü pecádu i ñaa nachixüane. ¹⁰Rü ngëguma ngëma ngunexüwa nanguxgu rü tá pegüna pixugü nax perü úbagüpechitawa, rü perü iguérägiüpechitawa pegümaxä petaäxëgüxüçax. Rü choma ya Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmaxe nixí i nüxü chixuxü i ngëma’, ñanagürü.”

Chacaría nüxü nadau ga wüxi ga omüarü úruxü rü taxre ga oríbugü

4 ¹Rü yema daxűcüäx rü wena chauxcax natáegu, rü choxü ínabaixgü ñoma pewa ibaixächigurüxü. ²Rü choxna naca rü ñanagürü: “¿Tاخacüxü cudauxü?” ñanagürü. Rü choma rü chanangäxüga rü ñachagürü: “Choma rü nüxü chadau i wüxi i omü i úirunaxcax. Rü norü queruyínupáüwa ne nadagü i 7 i naxchiraxü. ³Rü ngëma omüxüttawa narüxügi i taxre i oríbu rü wüxi i norü tügüneçiwawa rü to i norü toxwecüwawa”, ñachagürü. ⁴Rü yexguma ga choma rü nüxna chaca ga yema daxűcüäx ga chomaxä idexaxü rü ñachagürü: “Pa Chorü Corix ְtاخacüchiga nixí i ngëma?” ñachagürü. ⁵Rü nüma ga daxűcüäx rü choxü nangäxüga rü ñanagürü. “¿Tama ְexna i

nüxű cucuáxű nax taxacüchiga yixíxű?” ñanagürü. Rü choma chanangăxűga rü ñachagürü: “Tama nüxű chacuqx, Pa Corix”, ñachagürü. ⁶Rü nüma ga daxücüäx rü nayadaxëx ga nax yadexaxű rü ñanagürü: “Naa nixi i Cori ya Tupanaarü ore i Chorobabéçax ixíxű i ñaxű: ‘Tama churaragüärü poramaxä rü bai i taxacü rü to i poramaxä, natürü Chauăxearü poramaxä tá ningu i ngëma chanaxwaxexű’, ñanagürü ya Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmacü. ⁷Rü woo ñoma taxüne ya mäxpúnerüxű yixíxgu i guxchaxtígü nax tama naxügüaxűçax ya yima Tupanapata, natürü Chorobabépexewa rü tá inayarüxo i ngëma guxchaxtígü ñoma wüxi ya mäxpúne rüdököchixéexürüxű. Rü nümatama ya Chorobabé rü tá nayaxűuchi ya yima nuta ya nawa inaxögüci nax yanguxűçax ya yima Tupanapata. Rü ngëxguma yanguxgu rü nüma i duñxígü rü tagaäcü ñanagürügü tá: ‘iNamexechi, namexechi ya yima Tupanapatal’ ñanagürügü tá.” ⁸Rü yemawena ga nüma ga yema daxücüäx rü chomaxä nüxű nixu ga to ga ore ga Tupanawa ne üxű ga ñaxű: ⁹“Rü Chorobabé nixi ga inanucü ga guma nuta ga naxtapüxari ügü ya daa Tupanapata rü nüma tátama nixi i yanguxéêaxű. Rü ngëmawa tá nüxű pecuqx i pemax nax Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmacü yixíxű ya yimá nüma choxű mucü. ¹⁰Rü yema tama aixcüma yaxögücraxűxű ga yexguma noxri inaxögügi ga yema puracü, rü ñuxma nax nüxű nadaugüxű i Chorobabé nax yanguxéêaxű i ñaa puracü, rü tá nataăxëgü”, ñanagürü. Rü

yemawena ga yema daxücüäx rü ñanagürü ta: “Rü ñaa 7 i omügi rü Cori ya Tupanaxetügüchiga nixi i guxű i ñaa naanegu rüdaunüne”, ñanagürü. ¹¹Rü choma rü nüxna chaca rü ñachagürü: “¿Taxacüchiga nixi i ñaa taxre ya oribune i ñaa omüciwawa ngëxmagüxű?” ñachagürü.

.....

¹⁴Rü nüma ga yema daxücüäx rü choxű nangăxűga rü ñanagürü: “Yima taxre ya oribune rü nachiga nixi i ngëma taxre i duñxígü i marü chíxümaxä ibáeruxű nax naxügüaxűçax i norü puracü ya Tupana ya yimá ñoma i naanearü yora ixicü”, ñanagürü.

.....

Cori ya Tupanaarü uneta

8 ¹Rü nüma ga Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmacü rü ñaa orexű chomaxä nixu rü ñanagürü: ²⁻³“Naa nixi i ore i chomax i Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmaxe nüxű chixuxű: ‘Rü nüxű changechaű ya yima mäxpúne ya Chióü rü ngëmacçax poraäcü choxű nachuxu. Rü Yerucharéüçax tá chatáegu nax ngëma chamaxűxűçax. Rü ngëxguma chatáegügxux rü yima īane ya Yerucharéü rü īane ya Aixcüma Chauga īnünemaxä tá nanaxugü. Rü ngëxgumartüxű ta ya yima chorü mäxpúne ya Chióü rü Mäxpúne ya Üüninememaxä tá nanaxugü. ⁴Rü choma i Cori ya Tupana ya guxăétüwa ngëxmaxe rü ñachagürü: Wena táxaru norü caxixümaxä Yerucharéülarü plazagiüwa tá naxi i yaxguăxgu i yatüxígü rü ngexügi nax ngëma yanatogüxűçax rü nataăxëgüxűçax. ⁵Rü ngëxgumarüxű ta i

buxügü i yatüxügü rü ngexügü, rü tá nanapáxexé i Yerucharéüü plazagü rü ngéma tá naxinüçaxwaxegü. ⁶Rü ngéxguma ngémaacü wena namexgu ya Yerucharéü rü chorü duüxügü i númera yaxügüxü rü tá nabaixächie, erü taguma nagu narüxinüe nax wena tá namexü ya yima íane. Natürü chauxcax rü taxuxüma naguxcha i ngéma. Rü choma i Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngémaxe nüxü chixu i ngéma. ⁷Rü choma rü tá íchananguxüxexé i ngéma chorü duüxügü i petanüxügü naxmexwa i ngéma nachixüane i perü éstewaama ngémaxü rü ngéma nachixüane i perü oéstewaama ngémaxü. ⁸Rü Yerucharéüwa tá chanagagü nax ngéma namaxexüçax. Rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixi, rü chomax rü tá norü Tupana yaixaixcümacü rü mea namaxä icuácü chixí”, ñanagürü. ⁹Rü nüma ya Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngéxmacü rü ñanagürü pexü: “Pema rü yexguma noxritama nanucugu ga guma nutagü ga chopataarü üggü rü yexgumaxüçüttama nixi ga nüxü peixinüexü ga chauga ga chorü orearü uruügiwa pemaxä nüxü chixuxü. iRü ñuxma rü pora pexüe nax mea peyanguxëexüçax i ngéma puracü! ¹⁰Rü yexguma taxüta inaxügüga ga chopataartü puracü rü nataxuma i perü natanü naxcax i perü puracü rü perü wocagüüra puracü. Rü yema perü uanügigagu rü äücumaxüwa pengexmagü rü chomatama rü pegüimaxä pexü chanuexexé. ¹¹Natürü i ñuxma rü tümacax ya yíxema daa íane ya Yerucharéüwa íyaxügüxe, rü taxütáma yema ngunexügü ga

ngupetügüxürxü nixi. Rü choma ya Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngémaxe nixi i nüxü chixuxü i ngéma. ¹²Erü ngéma taäxé rü tá petanüwa nangexma. Rü ngéma perü úbanecü rü tá meama nixo. Rü daxüguxü i naanewa tá narüngü ya pucü nax ngémaacü i penetügü i peanewa ngéxmagüxü namuarü oóxüçax”, ñanagürü.

.....

²⁰Rü nüma ya Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngéxmacü rü ñanagürü: “Muxüma i togü i nachixüanegüüarü ñanegüçüäx rü tá nua naxi nax choxü yacuaxüügüxüçax. ²¹Rü ngéma duüxügü i wüxi ya ñanecüäxgü rü nái ya ñanecüäxgüna tá naxugüe rü ñanagürügü tá: ‘iNgixä naxcax tadaugü ya Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngéxmacü, rü ngixä norü ngüxexüçax ítacagü!’ ñanagürügü tá. Rü ngéma togü i duüxügü rü tá nanangäxügagü rü ñanagürügü tá: ‘Toma rü tá ta ngéma taxí’, ñanagürügü tá. ²²Rü ngémaacü tá muxütáma i duüxügü i muxü i nachixüanewa ne ixü rü Yerucharéüwa tá naxi nax chauxcax yadaugüxüçax nax nüxü charüngüxexüçax”, ñanagürü ga Cori ya Tupana ya guxäétüwa ngéxmacü.

.....

Iraétanüxügüüarü äëxgacü rü tá ínangu

9 ⁹iRü poraäcü petaäxegü, Pa Chioóüçüäxgü! iRü perü taäxemaxä pewiyaegü, Pa Yerucharéüçüäxgü! Erü pexcax ínangu ya perü äëxgacü ya poracü ya mea pemaxä icuácü. Natürü i númera rü tama nügü nicuaxüxüäcüma ínangu. Rü wüxi i búruxacüétügumare

ínangu. ¹⁰Rü nüma rü tá inayanaxoxéxé i Efraítanüxüartü churaragüweü, rü ngëma Yerucharéüçüäxgüarü churaragüarü cowarugü, rü yima würagü ya dai namaxã naxügüne. Rü guxü i nachixüanegüçax tá nanaxunagü i tañxé. Rü tá namaxã inacuqx i ngëma naane i már i Mediteráneuwa ixügxü rü ñuxmata már i Dauchiüxüwa nangu. Rü ngëma naane i taxtü i Eufrátewa ixügxümaxã tá inacuqx rü ñuxmata guxüwama i ñoma i naanewa nangu.

.....

12 ¹⁰Rü ñanagürü ga Tupana: “Ngëma Dabítaagütanüwa rü Yerucharéüçüäxgütanüwa tá chanamu i Chauãxé nax yamecümaxüçax rü yumüxégu naxinüexüçax. Rü ngëxguma nüxü nadaugügu ya yima nacanapacütixügüäcü rü tá nangechaügü. Rü naxcax tá naxauxe ñoma wüxi i nane i nügumaxã wüxicacüçax naxauxexürüxü. Rü ñoma nüxíraxüçü ya nane yuxgucax naxauxegurüxü tá naxcax naxauxe”, ñanagürü ga Tupana.

.....

**Yerucharéüçax tá ínayaxüächi
i norü uanügü**

14 ¹Rü marü ningaica i Cori ya Tupanaarü poxcu, Pa

Yerucharéüçüäxgüx. Rü ngëxguma ínanguxgu, rü perü uanügü rü pepexewa tátama nügü nayanu i perü ngëmaxügü i pexna napuxüxü. ²Rü dúcax, Pa Yerucharéüçüäxgüx, rü ngëma ngunexügu rü nüma ya Cori ya Tupana rü tá guxü i nachixüanecüäxü nangutaqueçexexéñax pemaxã nügü nadaiñüçax. Rü nagu tá nachocu ya yima perü ñane, rü wüxicigü ya ïpatagü rü tá nanadeäcu. Rü ngeaxgü rü tá tükü ínayauxü rü tá tümamaxã namaxé. Rü ngäxü i petanüxügü rü tá nayagagü. Rü ngëma norü to i ngäxüxica tá ngëma nayaxügü.

**Tupana rü tá Yerucharéüçüäxgüarü
uanügxü narüporamae**

³Natürü ngëmawena i nüma ya Cori ya Tupana rü tá ngëma nachixüanegümaxã nügü nadai ñoma churaragü norü uanügumaxã nügü daixgurüxü.

.....

⁹Rü ngëma ngunexügu rü nüma ya Cori ya Tupana rü äëxgacü tá nixí i guxüwama i ñoma i naanewa. Rü nüxicatátama äëxgacü nixí rü nataxutáma i to i naéga i duüxügü nüxü icuaxüügxü.

.....